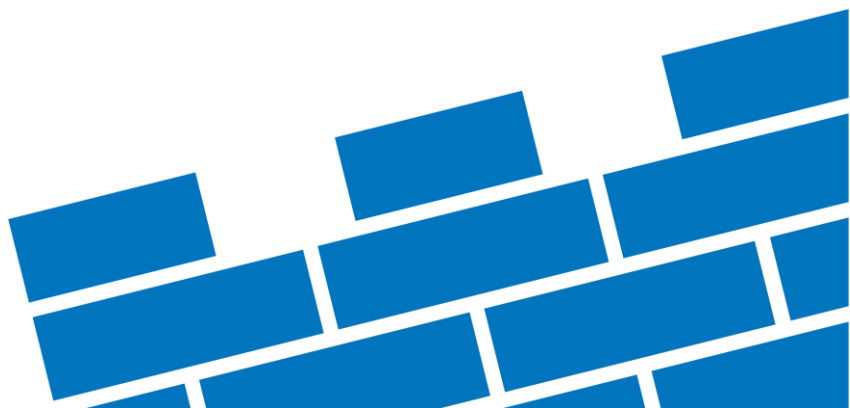

Plan Sävsjö kommun

Livslust hela livet

Kommunövergripande äldreplan

Beslutad av: Kommunfullmäktige
Datum för beslut: 2025-09-15, §156
Diarienummer: 2023/181

Innehåll

Livslust hela livet.....	1
Bakgrund och utmaningar	4
Ambitioner och mål	5
Genomförande och uppföljning	5
1 - Hälsofrämjande insatser och delaktighet	6
Sävsjö kommun ska.....	6
2 - Bostadsanpassning och tillgänglighet	7
Sävsjö kommun ska.....	7
3 - Kvalitativ vård och omsorg.....	8
Sävsjö kommun ska.....	8
4 - Teknologiska lösningar.....	9
Sävsjö kommun ska.....	9
5 - Ett hållbart liv för äldre invånare	10
Sävsjö kommun ska.....	10

Bakgrund och utmaningar

Den tidigare äldreplanen "Livslust hela livet" antogs av kommunfullmäktige i maj 2018 och reviderades i februari 2022. Anledningen till att den reviderades var en boendeutredning kring särskilda boenden som genomfördes under senhösten 2020.

En utvärdering genomfördes 2023 som visade att 27 av 64 insatser hade genomförts och 29 insatser var pågående. Utvärderingen ledde fram till att kommunfullmäktige 2023-09-18 (§ 89) beslutade följande:

- att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utforma en kortfattad kommunövergripande plan med mål och ambitioner för målgruppen äldre i Sävsjö kommun med sikte på 2030.
- att nya insatsområden och handlingsplaner kopplade till ny äldreplan arbetas fram på nämndnivå eller genom förvaltningsövergripande arbete som samordnas av kommunstyrelsen.
- att aktuell statistik och fakta kring målgruppen äldre följs upp regelbundet i samband med omvärldsanalys inför budgetavspark.

Den demografiska utvecklingen kommer leda till stora utmaningar för kommunerna i Sverige. Sävsjö är inget undantag i denna utveckling.

Andelen äldre ökar kraftigt i Sverige samtidigt som andelen i arbetsför ålder ökar i betydligt lägre takt. I den senaste befolkningsprognosen från statistiska centralbyrån (SCB) i maj 2024 minskar även andelen barn och unga.

Den demografiska utvecklingen påverkar välfärden på flera sätt. Den kan innebära ett ökat behov av vård och omsorg för målgruppen äldre och i kompetensförsörjning. Ökningen av antalet sysselsatta på arbetsmarknaden kommer inte räcka för att möta de kraftigt ökade personalbehoven i välfärden.

Ett omställningsarbete står för dörren och vi kommer behöva skapa om vårt samhälle och ändra fokus. Utmaningarna måste vi hantera gemensamt i kommunorganisationen men också tillsammans med näringsliv och civilsamhälle.

Fler personer kommer vara friska och aktiva längre upp i åldrarna samtidigt som de äldre med hög ålder blir mer vård- och omsorgskrävande. Färre personer ska försörja fler. En avgörande faktor för att lyckas lösa dessa utmaningar är att investera mer i hälsofrämjande och förebyggande insatser samt riktade målgruppsåtgärder.

Så här skriver Sveriges kommuner och Regioner (SKR) i Ekonomirapporten oktober 2024 om kommunernas och regionernas ekonomi;

"De demografiska förändringarna kommer att kräva att verksamheter ställs om och anpassas, dels till ett ökat antal äldre och dels till ett minskat antal barn och unga."

Bodil Umegård, sektionsschef för arbetsgivarpolitiska avdelningen Sveriges kommuner och Regioner (SKR) säger i en nyligen framtagen rapport: "Välfärdens kompetensförsörjning- Personalprognos 2023–2033";

"Välfärdens kompetensförsörjning kommer inte att lösas genom att enbart rekrytera fler. Förmågan att ta tillvara kompetensen bland dagens medarbetare, att hitta nya arbetssätt och att prioritera arbetet med att skapa ett hållbart arbetsliv är avgörande för att attrahera, behålla och utveckla medarbetare i välfärden"

Ambitioner och mål

Den nya äldreplanen ”Livslust hela livet” är en kortfattad kommunövergripande plan med mål och ambitioner som i huvudsak utgått från den tidigare äldreplanen och det arbete som låg tillgrund för att ta fram den.

Den tar sin utgångspunkt i Sävsjö kommuns utvecklingsstrategi med värdegrund, vision, övergripande mål, agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen. *

Utvecklingsområdena som finns beskrivna i utvecklingsstrategin och som arbetats fram i olika workshops är fortsatt aktuella.

Nya inspel och synpunkter har fångats in av medborgare på seniormässan den 12 november 2024 och från medarbetare i kommunorganisationen under hösten 2024.

Den nya kortfattade äldreplanen beskriver ambitioner och målområden som alla syftar till att säkerställa ett gott och hållbart liv för äldre invånare.

- Hälsofrämjande insatser och delaktighet.
- Bostadsanpassning och tillgänglighet
- Kvalitativ vård och omsorg
- Teknologiska lösningar
- Ett hållbart liv för äldre invånare

Kopplingen till kommunens årliga mål- och budgetprocess ska fortsatt vara central och planen ska även förhålla sig till nationella och regionala inriktningar för äldre. Den ersätter inte gällande lagstiftning på området.

Målgruppen är hela samhället för att vi ska kunna stärka livet för de äldre, 65 år och uppåt.

Genomförande och uppföljning

Äldreplanen ”Livslust hela livet” redogör för kommunens ambitioner och mål som ska leda till ett hälsosamt åldrande med god livskvalitet. Planen ska vara vägledande i det politiska och verksamhetsnära besluten men också finnas med i det dagliga arbetet i verksamheterna de närmaste fem åren med sikt på 2030.

Nya insatsområden och handlingsplaner kopplade till äldreplanen ska arbetas fram på nämndnivå eller genom förvaltningsövergripande arbete och samordnas av kommunstyrelsen.

Aktuell statistik och fakta kring målgruppen äldre ska följas upp regelbundet i samband med omvärldsanalys inför budgetavspark. Fakta kring målgruppen äldre hanteras också i verksamhetsplaner och särskilda boendeutredningar.

Uppföljning och utvärdering av genomfört arbete ska redovisas årligen i samband med årsbokslut och inför nytt budgetår. Här ska framgå vad som planeras i verksamhetsplaner och redovisas vad som gjorts i verksamhetsberättelser. Utvärderingen ska fokusera på om genomförda insatser bidragit till att säkerställa ett gott och hållbart liv för äldre invånare.

*”Utvecklingsstrategi 2020-2026 för Sävsjö kommun med sikte på 2030” Antagen av kommunfullmäktige den 23 maj 2016 (§74). Reviderad av kommunfullmäktige 16 mars 2020 (§34)

1 – Hälsofrämjande insatser och delaktighet

Sävsjö kommun arbetar för social hållbarhet med fokus på att främja hälsa och förebygga sjukdomar. Fyra viktiga hörnpelare för ett hälsosamt åldrande är social gemenskap och stöd, meningsfullhet, fysisk aktivitet och goda matvanor.

Goda matvanor har stor betydelse för livskvalitet och hälsa både för näringsintaget men också för att bibehålla och bidra till nya sociala relationer.

Genom att erbjuda välkomnande mötesplatser och aktiviteter för alla åldrar, motverkar kommunen ensamhet och främjar psykisk hälsa.

Att delta i sociala sammanhang har en positiv effekt på hälsan och välbefinnandet, och kommunen strävar efter att alla invånare, oavsett bakgrund, ska känna sig välkomna och delaktiga.

Genom att skapa förutsättningar för social gemenskap och delaktighet, strävar Sävsjö kommun efter att alla invånare ska känna sig betydelsefulla och ha en plats i samhället.

Sävsjö kommun värnar om ett starkt civilsamhälle och en inkluderande föreningskultur som skapar sammanhållning och gemenskap. Det är viktigt att stimulera initiativ och arrangemang som är öppna för alla, för att motverka känslan av utanförskap och främja nya tankar och idéer.

Sävsjö kommun ska

- **Främja social gemenskap och delaktighet**

Arbeta för att möjliggöra sociala mötesplatser i lokalsamhället och öka medborgarnas demokratiska delaktighet i alla åldrar. Detta inkluderar trygghetsskapande åtgärder för att skapa en inkluderande miljö.

- **Stödja aktiv livsstil och hälsa**

Arbeta för att vara aktiv hela livet genom att främja fysisk rörelse från barn till äldre. Detta syftar till att motverka ensamhet och uppmuntra till en hälsosam livsstil.

- **Främja självständighet och livskvalitet**

Arbeta för att individer ska kunna vara självständiga längre och aktivt delta i samhället, vilket bidrar till en ökad livskvalitet för alla invånare.

2 – Bostadsanpassning och tillgänglighet

Sävsjö kommun arbetar aktivt för att skapa klimatsmarta och tillgängliga livs- och boendemiljöer, med utgångspunkt i de sexton nationella miljömålen. Kommunen strävar efter att underlätta för medborgarna att leva klimatsmart och öka medvetenheten om hållbarhet. Genom att förtäta stadskärnan med flerbostadshus blir det enklare att nå kollektivtrafik och basutbud utan att behöva använda bil. Planering och ombyggnation fokuserar på tillgänglighet, trygghet och hållbarhet för att möta alla gruppers behov.

Sävsjös trädgård är ett varumärke som invånarna är stolta över, och målet är att utveckla Sävsjö som en upplevelseort med aktiviteter för alla åldrar, både inomhus och utomhus. Varje tätort ska ha unika utomhusmiljöer som inbjuder till aktivitet, möten och rekreation. Centrala delar av stadskärnan ska bli tillgängliga och moderna utan att förstöra kulturhistoriska kvaliteter. Utomhusmiljöer ska också bidra till ett grönare samhälle genom stadsodling och småskalig matproduktion. Tillgängliga utemiljöer är viktiga för att kunna leva självständigt, även med funktionsnedsättningar.

Kommunen föreslår åtgärder för att förbättra tillgängligheten i befintliga bostäder och skapa fler bostäder för äldre. Det är viktigt att erbjuda olika boendeformer som är tillgänglighetsanpassade, trygga och ger förutsättningar för social gemenskap. Genom att stimulera byggnation av trygghetsboenden och seniorlägenheter i alla tätorter, skapas möjligheter för äldre att bo kvar längre i sina hem och samtidigt frigöra bostäder för yngre hushåll. Sävsjö kommun vill säkerställa att alla invånare, oavsett ålder och funktionsnedsättning, har tillgång till attraktiva och ändamålsenliga bostäder som bidrar till ökad livskvalitet och social samvaro.

Vidare ska Sävsjö kommun skapa en trygg och inkluderande miljö för alla äldre i Sävsjö kommun, där de kan leva ett självständigt och värdigt liv med tillgång till nödvändiga tjänster och boendalternativ som passar deras behov.

Sävsjö kommun ska

- **Erbjuda ändamålsenliga boendeformer**

Arbeta för att utveckla och tillhandahålla en variation av boendalternativ som är anpassade efter olika nivåer av vårdbehov och personliga preferenser.

- **Utforma den bebyggda miljön för alla**

Arbeta för att skapa användarvänliga och tillgängliga byggnader och utomhusmiljöer för alla.

- **Arbeta för närhet till service**

Arbeta för att säkerställa att äldre har enkel och bekväm tillgång till nödvändiga tjänster och faciliteter.

3 – Kvalitativ vård och omsorg

Kvalitativ vård och omsorg innebär att vården och omsorgen är anpassad efter individens specifika behov och förutsättningar. Det handlar om att vården ska vara kunskapsbaserad, individanpassad, säker, tillgänglig och jämlik.

Kunskapsbaserad vård innebär att den bygger på den bästa tillgängliga kunskapen och utförs av personal med relevant kompetens och erfarenhet. Vården ska också vara *individanpassad*, vilket innebär att den utformas utifrån en helhetsbedömning av den äldre situation och behov, och att den äldre personen ska vara delaktig i planeringen och genomförandet av sin vård.

En annan viktig aspekt är att vården ska vara *säker*, vilket innebär att det ska finnas systematiskt kvalitetsarbete för att förhindra skador och missförhållanden, och att den äldre ska skyddas från fysiska, psykiska och ekonomiska övergrepp. Vården ska också vara *tillgänglig* för alla, oavsett ålder, kön, ekonomiska förutsättningar eller andra faktorer. Detta innebär att vården ska vara geografiskt tillgänglig och att informationen ska vara begriplig och anpassad efter individens behov.

Slutligen ska vården vara *jämlik*, vilket innebär att alla ska ha lika tillgång till vård och omsorg, och att den ska ges med respekt för alla människors lika värde och värdighet. Sammanfattningsvis handlar kvalitativ vård och omsorg om att skapa en trygg, säker och respektfull miljö där varje individ får den vård och omsorg som bäst passar deras unika behov och förutsättningar.

För att möta behoven hos vår åldrande befolkning fokuserar Sävsjö kommun på att utveckla och förbättra vård- och omsorgstjänster. Det innefattar utbildning och stöd för vårdpersonal genom kontinuerlig fortbildning för att säkerställa att de har den kompetens som krävs. Det innefattar även att de får de resurser som behövs för att utföra sitt arbete på bästa möjliga sätt. Kommunen arbetar också med att utveckla nya arbetssätt som är anpassade efter individens behov. Personcentrerad vård, där den äldre individens behov och önskemål står i centrum, är en central del av detta arbete.

Sammanfattningsvis strävar Sävsjö kommun efter att alla äldre ska få tillgång till högkvalitativ vård och omsorg som bidrar till ett gott och värdigt liv.

Sävsjö kommun ska

- **Kompetenshöjning:**
Arbeta för att höja kompetensen inom vård och omsorg genom kontinuerlig utbildning och rekrytering av kompetent personal.
- **Stöd till anhöriga:**
Arbeta för att utveckla stödprogram för anhöriga som vårdar äldre.
- **Personcentrerad vård och omsorg:**
Arbeta med individens behov i centrum för att säkerställa att vården är anpassad och värdig.

4 – Teknologiska lösningar

Den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning ställer stora krav. För att möta dessa utmaningar är det nödvändigt att integrera fler teknologiska lösningar och automatiseringar. Syftet är inte att ersätta personal, utan att förbättra kvaliteten på vården och underlätta arbetet för både vårdgivare och mottagare.

Digitala verktyg för journalföring och medicinhantering minskar risken för fel och förbättrar spårbarheten. Automatiserade system för påminnelser om medicinering och hälsokontroller säkerställer att äldre får rätt vård i rätt tid, vilket minskar belastningen på vårdpersonalen och ökar tryggheten för de äldre.

Det är viktigt att tekniken fungerar som ett stöd och inte en börda. Användarvänliga system och tydliga instruktioner är avgörande för att vårdpersonalen ska kunna dra nytta av teknologin. Tekniken ska underlätta deras arbete och frigöra tid för mer personliga och kvalitativa vårdinsatser.

För de äldre kan teknologiska hjälpmedel som smarta hem och bärbara sensorer öka självständigheten och livskvaliteten. Dessa lösningar kan övervaka hälsotillstånd och larma vid avvikelser, vilket ger både de äldre och deras anhöriga en ökad trygghet. Dessutom kan sociala robotar och digitala kommunikationsverktyg minska ensamhet och främja social interaktion.

För att teknologin ska vara effektiv är det också viktigt att underlätta användandet av den. Utbildning och stöd för både vårdpersonal och äldre är avgörande för att säkerställa att teknologin används korrekt och effektivt. Genom att erbjuda utbildning och konsumentrådgivning kan vi också motverka den digitala klyftan och säkerställa att alla, oavsett teknisk vana, kan dra nytta av de nya lösningarna.

Sammanfattningsvis kan införandet av fler teknologiska lösningar och automatiseringar i äldreomsorgen bidra till att möta de demografiska utmaningarna genom att förbättra vårdkvaliteten, öka effektiviteten och säkerheten samt främja självständighet och livskvalitet för de äldre.

Sävsjö kommun ska

- **Teknik som stöd**

Arbeta för att teknologin ska vara lättanvänd och verkligen bidra till att underlätta vardagen för de äldre. Det innebär att tekniska lösningar ska vara intuitiva och anpassade efter de äldres behov, så att de kan använda dem utan svårigheter.

- **Effektivisering med medborgaren i centrum**

Arbeta för att teknologiska lösningar ska användas för att förbättra och förenkla vardag, vårdprocesser och tjänster, med fokus på de äldres behov och önskemål. Detta innebär att vården ska vara personcentrerad och att teknologin ska användas för att skapa smidigare och mer effektiva arbetsflöden som gynnar de äldre.

- **Underlättande av teknikanvändning**

Arbeta för att teknologiska lösningar ska kunna användas effektivt, är det viktigt att erbjuda utbildning och stöd till både äldre och vårdpersonal. Detta inkluderar att tillhandahålla resurser och verktyg som gör det enklare att använda tekniken, samt att skapa en stödjande miljö där användarna känner sig trygga och kompetenta i att hantera teknologin.

5 – Ett hållbart liv för äldre invånare

Sävsjö kommun ska arbeta för att skapa en trygg, stabil och hållbar miljö för äldre invånare som kan bidra till välbefinnande och livskvalitet.

För att säkerställa en hållbar utveckling har kommunen beslutat om fem övergripande mål med fokus på verksamhetens kvalitet, personalens kompetens och ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

ÖVERGRIPANDE MÅL	
	Vi ska leverera kommunal service och tjänster med god kvalitet.
	Vi ska arbeta för ekonomisk hållbarhet genom kostnadseffektivisering och god ekonomisk hushållning.
	Vi ska arbeta för social hållbarhet genom att skapa tillit och delaktighet, såväl i uppdraget som i mötet med medborgaren.
	Vi ska arbeta för miljömässig hållbarhet genom att vår verksamhet bidrar till möjligheten att långsiktigt leva och bo på vår planet.
	Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare för att långsiktigt kunna försörja organisationen med god kompetens.

De övergripande målen ingår i "Utvecklingsstrategi 2020-2026 för Sävsjö kommun med sikte på 2030". Utvecklingsstrategin antogs av kommunfullmäktige i maj 2016 och reviderades i mars 2020 (§34).

De övergripande målen tillsammans med de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030), visionen om en barnvänlig, inkluderande och grön kommun och vår värdegrund om att alla människors lika värde är utgångspunkten för vårt uppdrag bidrar till att skapa ett hållbart liv för målgruppen äldre.

Sävsjö kommun ska fortsatt arbeta för att öka människors medvetande om hållbarhet och underlätta för medborgare att göra goda val.

Sävsjö kommun ska

- **Ekonomisk Trygghet / Hållbarhet**

Arbeta för att säkerställa att äldre har tillgång till ekonomiskt stöd och rådgivning för att hantera sin ekonomi på ett hållbart sätt. Detta inkluderar att erbjuda ekonomiskt stöd, rådgivning och skydd mot ekonomiskt utnyttjande.

- **Ekologisk Hållbarhet**

Arbeta för att främja byggandet av energieffektiva bostäder, utveckla hållbara transportalternativ och bevara grönområden för att skapa en miljövänlig och hållbar livsmiljö för äldre.

- **Social Hållbarhet**

Arbeta för ett längre och meningsfullt arbetsliv, öka medvetenheten om ekonomisk beredskap, skapa ett inkluderande samhälle med lika villkor och ta tillvara på de äldres erfarenheter.